

TUNTOSARVI

N:o 19 1982

TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti
ilmestyy 22 kertaa vuodessa

N:o 19

15. p:nä marraskuuta 1982

8. vuosikerta

JULKAISIJA

Näkövammaisten Keskusliitto ry.

Varat tämän lehden kustannuksiin on lahjoittanut
Lions-piiri 107 N

PÄÄTOIMITTAJA

Orvokki Holopainen

TOIMITUKSEN OSOITE

Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki 51
puh. 90-77041/227

SISÄLLYS

Pistekirjoitus	1
Teksti-TV täytti vuoden	3
Ajankohtaista	7
Lukijan palsta	12
Miten aiot viettää joulua	16
Ilmoitukset	17
Ruotsalaisen kuurosokean Eva Frunckin mietteitä Kontakt-lehdessä	19

PISTEKIRJOITUS

Kun Louis Braille keksi pistekirjoituksen, hän oli vain 16 vuotias. Braille oli tullut sokeaksi viisivuotiaana. Keksiessään pistekirjoituksen Louis kävi Pariisin sokeain koulua. Hänen opettajansa olivat hiukan kateellisia pojan hienosta keksinnöstä. Kirjoitusta ei hyväksytty ensin virallisesti. Vasta vuonna 1844 Brailleen menetelmää alettiin opettaa koulussa Pariisissa. Se oli keksitty noin 20 vuotta aikaisemmin. Vuonna 1954 UNESCO (YK:n alajärjestö) määräsi että Brailleen kehittämää pistekirjoitusta on opettava kaikissa näkövammaisten kouluissa maailmassa. Nykyään tämä järjestelmä on käytössä kaikkialla. Sotkua on tullut siitä, että eri maissa on alettu lyhennellä pistekirjoitusta. Kun kaikki lyhentävät eri tavalla, on vaikea ymmärtää toisten maiden pistekirjoitusta. Suomi on onneksi pysynyt kohtuudessa lyhentämisessä.

Ensimmäinen pistekirja painettiin Ranskassa vuonna 1949. Se oli Psalttari. Kun huomattiin että Brailleen kirjoitus on todella nerokas keksintö, haluttiin Ranskassa kunnioittaa hänen muistoaan. Louis Brailleen luut otettiin ylös haudasta kotikylässä ja siirrettiin Pariisin Invalidikirkkoon. Siellä on myös historiasta tunnetun keisari Napoleonin ruumis. Brailleen kodista tehtiin museo ja sen ohi kulkeva ka-

tu nimettiin Brailleen mukaan.

Suomessa alettiin opettaa pistekirjoitusta sokeain kouluissa vasta 1880-luvulla. Ensimmäiset sokeain koulut oli perustettu vuosina 1865 ja 1871. Pistekirjoja alettiin tehdä pisteillä Suomessa 1890. Cely Mechelin perusti yhdistyksen Kirjoja Sokeille. Yhdistyksen jäsenet jäljensivät kirjoja käsin. Ensimmäisen pistekirjapainon perusti Suomeen Ida Hoffren vuonna 1890. Nyt Suomen ainoa pistekirjapaino on NKL:n paino, jossa myös Tuntosarvi painetaan. Siellä ei tehdä juuri lainkaan kirjoja, vain lehtiä. Kirjat tehdään pistekirjoituskoneella yksin kappalein Näkövammaisten kirjastossa.

Lähiaikoina Näkövammaisten Keskusliiton kirjapaino siirtyy tietokoneaikaan. Se merkitsee uutta kautta pistekirjoitukselle. Silloin voidaan tuottaa paljon enemmän pistekirjoituslehtiä- ja kirjoja. Pistetuotanto on kallista. Siihen täytyy saada varoja. Ei riitä että on laitteet. Kun pistekirjoitustuotanto toimii tietokoneella, ei enää tarvitse latoa esim. Tuntosarvea metallilevyille ja painaa sitten. Riittää kun teksti kirjoitetaan yhden kerran. Sitten valitaan tietokoneesta ohjelma, joka painaa tekstin paperille sellaisena kun halutaan. Samasta laadelmasta saadaan Tuntosarvi sekä isokirjoituksella että pistekirjoituksella. Tässä säästyy aikaa ja työtä. Ehkä silloin toteutuu se toive, että Tuntosarvi alkaa ilmestyä useam-

min. Näkövammaisten Keskusliitto on anonut varoja siihen, että Tuntosarvi voisi ilmestyä useammin. Kuurosokeat tarvitsevat tietoja maailman menosta ja omasta yhdistyksestään. Sitten on helpompi olla mukana kaikessa ja vaikuttaa omiin asioihinsa. Kuurosokeiden kannalta olisi tärkeää, että olisi entistä enemmän saatavissa pistekirjoituslehtiä ja kirjoja.

TEKSTI-TV TÄYTTI VUODEN

Yleisradion uusin uutisväline on teksti-TV, joka täytti lokakuussa vuoden. Teksti-TV lähettää päivittäin noin 150 sivua uutisia, säätietoja, urheilutuloksia ja kulttuuria. Erittäin tärkeä osasto on kuulovammaisten omat sivut.

Teksti-TV:n uutiset luetaan television kuvaruudusta. Jokaisella sivulla on 12 - 15 riviä kirjoitusta. Lukija valitsee itse haluamansa sivun kaukosäätimellä. Kaukosäädin on pieni, musta laatikko. Se ostetaan yhtä aikaa television kanssa.

Teksti-TV:n uutisia voi lukea aina silloin, kun televisio lähettää ohjelmaa ja testikuvaa.

Yleisradio ei peri lisämaksua teksti-TV:n käyttäjältä. Mutta käyttäjän täytyy hankkia televisio, jossa on lisälaitte. Lisälaitteen voi ostaa erillisenä

noin vuoden vanhaan väritelevisioon. Toinen mahdollisuus on ostaa uusi väritelevisio, jossa on valmiina teksti-TV. Teksti-TV on 500 - 1000 markkaa kalliimpi kuin tavallinen televisio. Teksti-TV:sta voi katsoa myös tavallista TV-kuvaa.

SIVUT ESIIN KAUKOSÄÄTIMELLÄ — Kun lukija haluaa tekstisivut esiin, hän avaa television ja painaa kaukosäätimen näppäintä TT tai TEXT. Kuvaruutuun tulee teksti-TV:n etusivu. Sen numero 100 on vasemmassa yläkulmassa.

Nyt lukija voi näppäillä esiin haluamansa sivun. Kannattaa seurata vasemmasta yläkulmasta, että halutun sivun numerot tulevat esiin oikeassa järjestyksessä. Jos eivät tule, väärä sivunumero täytyy näppäillä loppuun. Sen jälkeen aloitetaan oikean numeron näppäily alusta. Kaikki sivunumerot ovat 3 - numeroisia.

SISÄLLYSLUETTELO ON SIVULLA 101 — Ensiksi kannattaa valita sivu 101. Sivulta 101 näkee, mitä kaikkea teksti-TV:ssä on. Sivulta 101 voi myös aina tarkistaa muiden sivujen numerot.

TEKSTIN VOI SUURENTAA — Sivut on helpompi lukea, jos tekstin suurentaa 2-kertaiseksi. Tämäkin tapahtuu kaukosäätimellä (näppäin, jonka vieressä on nuoli ylös tai alaspäin tai kirjaimet DH). Ensin näppäillään esiin sivun yläosa (nuoli ylös), sitten alaosa (nuoli alas - näppäin).

PYÖRIVÄN SIVUN VOI PYSÄYTTÄÄ — Teksti-TV:ssä on tavallisten sivujen lisäksi pyöriviä sivuja. Pyörivän sivun tunnistaa siitä, että oikeassa yläkulmassa on esimerkiksi merkintä 1/7. Numero 7 tarkoittaa, että 7 sivua on liitetty yhteen. Numero 1 tarkoittaa, että kyseessä on ensimmäinen sivu näistä seitsemästä.

Pyörivät sivut vaihtuvat itsestään. Jos pyörivän sivun haluaa pysäyttää jollekin tietylle sivulle, pitää painaa kaukosäätimen näppäintä HD (tai jossakin säätimissä HALT tai HOLD). Pysäyttämisen jälkeen sivut eivät enää vaihdu itsestään.

KUULOVAMMAISEN OMAT SIVUT — Esimerkiksi kuulovammaisten omat sivut ovat pyöriviä sivuja. Kuulovammaisten sivujen sisällysluettelo on sivulla 450. Kuulovammaisten osastossa on tietoja Kuurojen liitosta (453), Kuulonhuoltoliitosta (451) ja Kuurojen lasten vanhempien liitosta (456). Myöhemmin aletaan kertoa myös Kuurosokeiden yhdistyksen tapahtumista.

ERITYISSIVUT — Kuulovammaisten omilta sivuilta löytyy myös viikkokatsaus (sivu 462). Viikkokatsaukseen on koottu viikon tärkeimmät uutiset. Katsaus uusitaan perjantaisin. Sivuille 460 ja 463 kirjoitetaan joka päivä kaksi helppolukuista uutista.

Muita uutisia (sivut 102, 103, ja 105) kirjoitetaan koko päivän aamusta iltaan. Urheilutiedot ovat

sivulla 300. Vaikeat sanat (410) ja kulttuurisivut (415) uusitaan joka torstai. Myös ruokavihjeet (480) uusitaan torstaisin.

TEKSTITYS ALKAA TAMMIKUUSSA — Tammikuussa 1983 teksti-TV alkaa tekstittää suomalaisia ohjelmia suomeksi. Aluksi tekstitetään yksi ohjelma viikossa. Ohjelma voi olla esimerkiksi näytelmä, luonto-ohjelma, elokuva.

Teksti-TV kokoaa marras - joulukuussa kuulovammaisista katsojista ryhmän, joka arvostelee tekstityksiä. Ryhmä kertoo, mitkä tekstitykset ovat hyviä, mitkä huonoja.

Jos haluat mukaan ryhmään, kirjoita muutama sana itsestäsi toimitukseen. Osoite on:

Teksti-TV

Tarja Virtanen

PL 10

00241 Helsinki 24.

HUOMIO ! Teksti-TV:n lisälaitetta varten voi anoa avustusta sosiaalihuoltokannalta.

Teksti-TV / lähetyksajat

arkisin 9.00 - 23.00 (tai ohjelman loppuun asti)

torstaisin 17.30 - 23.00

lauantaisin 14.00 - 23.00

Tämän vuoden loppuun asti teksti-TV ei uusi

sivuja sunnuntaisin. Teksti-TV:tä voi siis lukea myös sunnuntaina, mutta siellä on lauantain uutisia.

Tammikuussa teksti-TV alkaa lähettää uusia sivuja myös sunnuntaisin kello 14.00 - 23.00 (tai lähetysten loppuun).

AJANKOHTAISTA

Neuvostoliiton presidentti Leonid Brezhnev on kuollut. Hän oli presidenttinä 18 vuotta. Lisäksi Brezhnev oli maansa kommunistisen puolueen puheenjohtaja. Presidentti kuoli sydänkohtaukseen keskiviikkona 10.11. Hän oli kuollessaan 75-vuotias. Maailmaa kiinnostaa nyt, kuka tulee johtamaan Neuvostoliiton suurvaltaa tästä eteenpäin. Ratkaisua ei tarvinnut odottaa kauan. Ainakin osaratkaisua kysymykseen merkitsi tieto, että Juri Andropov on valittu puolueen johtajaksi. Andropov on tähän asti ollut politbyroon jäsen ja keskuskomitean sihteeri. Vielä ei ole ilmoitettu, kuka seuraa Leonid Brezhneviä presidenttinä. Presidentti Brezhnevin hautajaiset pidettiin maanantaina 15.11. Siellä oli koolla ennätysmäärä maailman valtioiden päämiehiä ja ulkoministereitä. Erityisen tärkeänä pidetään sitä, että Kiina on ilmoittanut halunsa parantaa nyt suhteitaan Neuvostoliittoon. Suomesta hautajaisiin osallistuivat se-

kä presidentti Mauno Koivisto että ulkoministeri Per Stenbäck.

Puolalainen ammattiyhdistysjohtaja Lech Walesa on vapautettu 11 kuukautta kestäneen pidätysajan jälkeen. Walesa johtaa Puolan Solidaarisuus-nimistä ammattiliittoa. Solidaarisuus on nyt kielletty Puolassa. Arvellaan, että vapauttamiseen vaikutti se, että Solidaarisuuden ehdottama yleislakko Puolassa ei onnistunut. Nyt odotetaan, loppuuko Puolasta sota-tila jo ennen joulua.

USA:n presidentti Ronald Reagan on kärsinyt vaalitappion senaatin vaaleissa. Presidentin puolue republikaanit hävisivät maan toiselle puolueelle, demokraateille. Silti senaatissa säilyi republikaanien enemmistö. Paikkajakauma on 54 - 46. Vaaleissa oli kysymys presidentti Reaganin talouspolitiikasta. Demokraatit käyttivät vaalivalttinaan republikaanista puoluetta vastaan USA:n korkeaa työttömyysastetta. USA:ssa on lähes joka kymmenes ihminen työtön. Se on yksi syy siihen, että Reaganin suosio on laskenut huomattavasti.

Iran ja Irak ovat taas taistelleet keskenään. Iran hyökkäsi marraskuun alussa Irakin alueelle toisen kerran kahden kuukauden kuluessa. Iranin radio on ilmoittanut, että Iran vain haluaa takaisin Irakin siltä

valloittamat alueet. Irak valloitti alueen Iranilta sodan alussa noin kaksi vuotta sitten. Irakin sodanjoh-to ilmoittaa 4600 iranilaisen saaneen surmansa hyökkäyksessä.

Katolisen kirkon johtaja Paavi Johannes Paavali on vierailut Espanjassa. Paavi tapasi Espanjan uuden pääministerin, sosialistijohtaja Felipe Gonzalezin. Paavi onnitteli häntä. Paavin mielestä Espanjan kansan on saatava päättää omista asioistaan. Paavi halusi varoittaa Espanjan kirkkoa puuttumasta vaalien tuloksiin. Vaalit nostivat johtoon sosialistisen puolueen.

Israelin sotilashallinnon päämajassa Etelä-Libanonissa Surin kaupungissa on räjähtänyt pommi. Räjähdyksessä kuoli ainakin yli 60 ihmistä. Kuolleet olivat enimmäkseen israelilaisia sotilaita. Tapaus järkytti ihmisiä Israelissa. Ihmiset vaativat, että Israel vetää sotilaansa nopeasti pois Libanonista. Ei tiedetä, oliko räjähdys onnettomuus vai tahallinen teko.

KOTIMAASTA — A. Ahlström lomauttaa tuhat työntekijäänsä Varkauden tehtailla. Lomautus tarkoittaa sitä, että työläiset laitetaan palkattomalle pakkolomalle, kun tehtaalla ei mene hyvin. Tehdas säästää palkoissa ja työläiset joutuvat tulemaan toimeen ilman palkkaa. Ei tiedetä vielä, milloin lomau-

tus alkaa ja miten kauan se kestää,. Varkauden tehtaisten työläiset eivät pidä tätä päätöstä hyvänä. Heidän mielestään ei ole oikein, että työläiset saavat kärsiä heti, jos tehtaalla ei mene hyvin.

Suomessa suunnitellaan uusia lakeja lapsia varten. Ehkä jo vuonna 1984 on lailla kielletty lyömästä lasta. Silloin ei saa kurittaa lasta ruumiillisesti edes kasvatusmielessä. Toinen muutos olisi, että lapsella on oikeus tavata avioeron jälkeen molempia vanhempia. Tähän asti on korostettu vain erossa asuvan vanhemman oikeutta tavata lasta. Nyt halutaan korostaa lapsen oikeutta turvalliseen elämään.

Tampereen työttömät ovat lopettaneet syömälakon. Lääkäri sanoi, että jos lakko olisi jatkunut, olisivat työttömät lakkolaiset voineet kuolla ruoan puutteen. Auttaakseen työttömiä on joukko Tampereen yliopiston opiskelijoita aloittanut myös syömälakon. He uskovat, että muut yliopistot tulevat mukaan tukilakkoon.

Eduskunta ratkaisee pian sukunimilain. Siitä on ollut kiihkeää keskustelua. Hallitus teki esityksen uudesta sukunimilaista vuosi sitten. Esityksen mukaan naimisiin menevät mies ja nainen voisivat valita, ottavatko he naisen vai miehen sukunimen. He voisivat myös pitää kumpikin oman nimensä. Jos lapsia syn-

tyisi, ne saisivat vanhempien yhteisen nimen. Jos yhteistä nimeä ei olisi, vanhemmat taas valitsisivat kumman sukunimen lapsi saa. Sisaruksilla pitäisi olla sama sukunimi kaikilla. On tehty kysely siitä, mitä Suomen kansa ajattelee sukunimiasiaasta. Suurin osa haluaa että nainen saa pitää oman nimensä naimisiin mennessään, jos haluaa. Muissa pohjoismaissa nainen saa valita haluaako vaihtaa nimensä miehen nimeen.

Ensi vuonna Suomen nopeimmat matkustajajunat kulkevat 140 km tunnissa. Nyt nopeimmat kulkevat 130 km/t. Valtion Rautateiden teknillinen ylijohtaja Pertti Lattunen sanoo, että 140 km:n nopeus on lähes korkein nopeus mihin Suomessa voidaan mennä. Ehkä on mahdollista nostaa nopeus 160 kilometriin tunnissa, mutta se vaatii lisätoimia.

Presidentin linnan Suomen Itsenäisyyspäivän juhliin kutsutaan tänä vuonna vähemmän ihmisiä kuin muina vuosina. Tavallisesti juhliin kutsutaan noin kaksi tuhatta ihmistä mutta tänä vuonna vain noin 1500. Tämä johtuu siitä, että presidentti ja rouva Koivisto asuvat presidentin linnassa. Urho Kekkonen asui presidenttinä ollessaan Tamminiemessä. Hän ei tarvinnut linnaa omaan käyttöön ja juhlille oli enemmän tilaa. Linnaan kutsutaan pääasiassa ministerit, kansanedustajat, kenraalit, piispat, maaherrat ja muut korkeimmat virkamiehet ja diplomaatit.

LUKIJAN PALSTA

Pari lehteä sitten kirjoitin pistekirjoituksesta. Pistekirjoitus on teemana Sokeain viikolla, joka on 21 - 27.11. Kyselin mitä mieltä Te lukijat olette pistekirjoituksesta. Ensimmäisen vastauksen sain Leevi Haveriselta. Hän kirjoittaa näin.

Minulta meni näkö ja kuulo vuonna 1964 tapaturman kautta. Sairaalamatkojen jälkeen kotiin päästyä sain yhteyden Savo-Karjalan Sokeainyhdistykseen. Kuntoutussihteeri Esko Liukon johdolla alkoi pistekirjoituksen opiskelu. Oli todella ilo oppia pistekirjoitustaito. Se oli alkuun hidasta mutta taito lisääntyi ja tuli helpoksi. Mielestäni pistekirjoituksen sekä kirjoittaminen että lukeminen on todella tärkeä taito kuurosokealle. Vaikka luen vain toisen käden etusormella, luen hyvin paljon pisteillä. Luen noin 600 - 700 pistekirjoitussivua kuukaudessa. Erikseen luen vielä uskonnollista kirjallisuutta. Linaan jatkuvasti pistekirjoituskirjoja Näkövammaisten kirjastosta. Toivotan menestystä pistekirjoituspainolle.

Terveisin Leevi Haverinen, Kuhmo.

Toimitukseen on kertynyt mukavia juttuja kuurosokeiden yhteisistä tilaisuuksista. Tässä muutama muittenkin tiedoksi.

Pajulahdessa on pidetty liikuntakurssi. Siitä

kertoo mukana ollut Hilja Rantatalo: Menin Eeron ja Olvain kanssa ja oppaana meillä oli Veikko. Perillä ensimmäisenä päivänä kuultiin asiaa liikunnasta. Päivä oli melko raskas, se päättyi iltakävelyyn ja television katseluun. Silloin kaikki jo tunsivat toisensa nimeltä. Seuraavana aamuna aloitettiin aamu-uinnilla klo kuusi. Uinnin jälkeen Leena viittoi uutiset päivän lehdestä. Päivien ohjelmassa vaihteli liikunta ja ruokatauot. Liikuntamuotoja, joita Pajulahden kursilla harrastettiin oli paitsi uinti, myös kävely, juoksu, voimistelu ja urheilu. Yhtenä iltana käytiin ravintolassa. Toisena iltana oli urheiluopistolla illanvietto. Anja ja Saara lausuivat runoja. Minä ja Eero näytelimme kuvaelman nimeltä Äiti ja poika. Päivittäin kuultiin uutisia. Niitä Leena viittoi sekä lehdistä että TV-uutisista. Myös urheiluruutua seurasimme. Viimeisenä päivänä pakattiin tavarat taas ja edessä oli matka kotiin Hämeenlinnaan kuurosokeiden palvelutaloon. Tulopäivän iltana oli kotona sauna. Liikuntakurssi oli erittäin virkistävä. Liikunta on kovin mukava harrastus.

Kuurosokeiden lomaleirillä Jussan Tuvassa Enontekiön Hetassa on puolestaan ollut muoniolainen Kerttu Ylimattila. Tällaisen kertomuksen Kerttu on lähettänyt lehteen terveisinä Jussan Tuvan päivistä.

Lomaleiri pidettiin 27.9 - 1.10. Jussan Tupa on

uusi ja kaunis hotelli. Myös ympäristö on kaunis. Ihastuimme Tuvan kodikkuuteen ja siisteyteen. Lomaleirillä oli kuusi kuurosokeaa, kaksi opasta ja Haapalaisen Maija. Maukkaan kahviaterian jälkeen kävelimme Hetassa ja tutustuimme ympäristöön. Ihailimme Lapin ruskaa. Teimme pieniä ostoksia kauppoissa. Hetan Aitassa myydään matkamuistoja Lapista. Hopeapajan korut olivat liian kalliita. Niitä vain katselimme mutta emme ostaneet. Teimme monia pitkiä kuntokävelylenkkejä Hetassa. Näkkälän polulla kertyi matkaa viisi kilometriä. Kuntoilun jälkeen maistui Jussan Tuvan herkullinen ja vaihteleva ruoka. Huoneet olivat isot ja siistit. Sauna oli iloinen yllätys. Se oli aivan uusi, samoin uima-allas. Vesi oli sopivan lämmintä. Saimme sauna-aikaa monta tuntia, ja löylyä riitti. Saunan päälle tanssittiin. Kolmannen leiripäivän aamuna valmistauduimme Norjan retkelle. Kello 9 tuli Peltovuoman koululaistaksi hakemaan. Ajoimme Kautokeinoon. Matkalla ihailimme Norjan metsiä, järviä ja taloja. Kautokeinossa kävimme kauppoissa. Kauppiat olivat hyvin ystävällisiä ja ymmärtäviä. Paluumatkalla Norjasta joimme kahvit Kari Rantatalon pihalla ja tutustuimme talon mustaan koiraan. Samana iltana vierailimme koululaistaksin kuljettajan Keskitalon kodissa. Se oli mukava vierailu. Talon isäntä näytti meille kesyn poron. Saimme kokeilla sen sarvia, silmiä ja jalkoja. Po-

ro seiso i aivan hiljaa. Yhtenä leiripäivänä kävimme Hetan kirkossa. Seurakuntasisar kertoi seurakunnan asioista. Kirkkomatkan jälkeen oli vuorossa veneretki. Saimme päällemme pelastusliivit. Niitä emme olleet ennen nähneet. Ne olivat mukavat ja turvalliset. Vene toi meidät järven yli. Toisella puolella aloimme reippaan kävelyn, joka kesti neljä kilometriä. Perillä teimme nuotion ja keitimme siinä kahvit. Sitten kastelimme nuotion ja palasimme veneelle. Koko retki kesti viisi tuntia. Sen päälle oli hyvä rentoutua saunassa ja sitten jaksoi taas tanssia illalla. Koko leirijajan oli kaunis aurinkoinen sää. Lähtöpäivänä perjantaina satoi ja oli muutenkin haikeaa. Osa lähti aamun linja-autoon. Me tulimme Maijan autossa. Mukana oli Marja-Leena Avila ja Pellon Poika minun lisäksi. Pyysin matkatoverit kotiini kahville Muonioon. Oli hauskaa saada niin harvinaisia kuurosokeita vieraita. Kahvi virkisti myös Maijaa, jonka piti ajaa Rovaniemelle asti. Kiitos kaikkien leiriläisten puolesta Maijalle tosi hyvästä leiristä. Talven aikana sitä on hauska muistella. Toivoisimme että leirit voisivat olla kaksi viikkoa niin, että toisen vaikka joutuisi maksamaan. Lapin terveiset kaikille lukijoille ja hyvää talven tuloa. Lapissa on nyt puhtaan valkoinen maa. Terveisin
Kerttu

MITEN AIOT VIETTÄÄ JOULUA?

Joulu tulla jollottaa makkara, kakkara kainalossa Näin sanotaan vanhassa sananlaskussa. Jouluun ei ole enää pitkä aika. Monille joulu merkitsee kotoista juhlaa perheen ja muun suvun kanssa. Niin on varmasti hyvä. Kaikilla ei kuitenkaan ole sukua, ei perhettä eikä edes paljon ystäviä. Joskus voi muuten vain haluta vaihtelua joulunkin viettoon. Viime vuosina on yleistynyt tapa viettää joulua matkoilla. Monet matkustavat etelään ottamaan aurinkoa joulupakkasten ajaksi. Toiset matkustavat vaikka Neuvostoliittoon. Matkatoimistot mainostavat innokkaasti joulumatkoja. Ne ovat usein hyvin halpoja.

Varmasti mukava ja kotoinen tapa viettää erilainen joulu on matkustaa jonnekin Suomessa. Lähes kaikki hotellit ja lomakeskukset mainostavat parhaillaan edullisia joulupaketteja. Yleensä ne maksavat noin 150 - 200 mk vuorokaudelta. Hinta sisältää majoituksen, ruoan ja usein paljon mukavaa ohjelmaa. Ohjelmaan kuuluu usein joulupukki, kuusen koristelua, laulua, tanssia, rekiretkiä ja jopa joulukirkkoretken. Perheenäidit ehkä pitävät tällaisesta tavasta vietää joulua. Silloin ei tarvitse huolehtia siitä, onnistuuko kinkku ja tuleeko tortuista hyviä. Joskus perheenäidit ovat kuolemanväsyneitä aattoiltaan. Se ei ole ihan oikein. Muutenkin joulu aiheut-

taa paljon turhaa kiirettä ja touhua. Vaikka joulun viettääkin kotona tutussa ympäristössä, olisi paras välttää turhaa hössötystä. Toisiaan auttaen ja kaikessa rauhassa puuhaillen tulee varmasti onnistunein joulumieli koko perheelle.

ILMOITUKSET

KUUROSOKEIDEN TYÖNTEKIJÖIDEN POHJOISMAINEN KOULUTUS

21 pñä helmikuuta - 4 pñä maaliskuuta järjestetään Tanskassa Helsingörissä pohjoismainen opintopiiri niille henkilöille jotka tekevät työtä kuurosokeiden parissa.

Opintopiirin aiheet ovat: perheneuvonta ja kuntoutusohjaajatoiminta.

Opintopiiri on tarkoitettu sellaisille henkilöille jotka tekevät työtä kuurosokeana syntyneiden lasten ja nuorten parissa.

Ilmoittautumiset viimeistään 1 pñä joulukuuta 1982.

Ilmoittautumislomakkeita saa suoraan Tanskasta (alla oleva osoite) tai lasten kuntoustuskeskuses-

ta Jyväskylästä. Tanskan osoite johon ilmoittautumiset lähetetään:

Atli Gudmundsson
Nordisk Ministenåd
Kultursekretariatet
Snaregade 10
DK - 1205 Köpenhamn K
Danmark

KIHLOISSA

Ulla Tikkanen ja Juhani Syvänen.

Tuntosarvi onnittelee sydämellisesti!

ISOKIRJOITUS EVANKELIUMIKIRJASTA UUSI PAINOS

Runsaasta kysynnästä johtuen olemme ottaneet lisäpinoksen isokirjoitus EVANKELIUMI KIRJASTA.

Tarjoamme sitä Teille edelleen edullisella vanhalla hinnalla. Kirja sopii erittäin hyvin joululahjaksi sekä vanhuksille annettavaksi lahjaksi ja näkövammaisille omaan käyttöön.

Kirja on A 4 kokoa, teksti n. 4 kertaa suurennettu käännös yleisen kirkolliskokouksen 1938 käyttöön ottama suomennos.

Sidottu koviin kluuttikansiin, selässä ja kannes-

sa runsas kultapainatus.

Kaupan ohv 240 mk saatavana hyvinvarustetuista kirjakaupoista. Kustantajan hinta vain 150 mk + postikulut. Yli 5 kpl tilauksista lisäalennus.

Kirjaterveisin ja tilauksin: Timo Lehtonen, puh. 90-701 3069.

RUOTSALAISEN KUUROSOKEAN EVA FRUNCKIN MIETTEITÄ KONTAKT-LEHDESSÄ

Kuurosokeiden pitäisi tavata toisiaan useammin ja itsenäisemmin. Erilaisilla kursseilla ei yleensä ole riittävästi aikaa tavata toisia kuurosokeita ja oppia tuntemaan toisiaan.

Eva ehdottaa, että kuurosokeat itse alkaisivat järjestää tapaamisia omalla paikkakunnallaan lähellä omaa kotia. Norjassa järjestetään tällaisia kerhoja. Jokaisella kerholla on oma johtoryhmänsä. Johtoryhmä kantaa vastuun toiminnasta. Se suunnittelee myös tapahtumat. Johtoryhmän jäsenet ovat kuurosokeita.

Erilaista sopivaa ohjelmaa olisivat erilaiset korttipelit, muut seurapelit esimerkiksi shakki, domino ja kotipeli, voitaisiin keskustella politiikasta ja päivän tapahtumista, kertoa hauskoja juttuja ja käydä

vaikka taidenäyttelyissä. Lisäksi kuurosokeat voisivat neuvoa toisiaan. Kertoa miten he selviytyvät erilaisista tilanteista. Mukaan voi ottaa vaikkapa käsityön ja ohjelmaan kuuluisi luonnollisesti myös kahvitarjoilu. Olisi helpointa jos jokainen toisi mukanaan jotakin syötävää esimerkiksi kotona tehtyä pulaa, näin tarjoilu järjestyisi helpolla. Jos kyseessä on pieni ryhmä kuurosokeita, voivat he kokoontua vuorotellen toistensa kodeissa. Isommat ryhmät löytävät varmaankin tilaa seurakuntasaleilta, kuurojen tiloista tai jostakin muualta. Silloin kun on kaunis ilma voidaan tehdä yhteinen kävelyretki, silloin tarvitaan oppaita. On hyvä jos tilaisuuksiin saadaan mukaan yksi tai kaksi henkilöä jotka kuulevat ja voivat auttaa käytännön asioissa. He voivat esimerkiksi soittaa taksin, auttaa tarjoilussa ja niin edelleen. Tällaiset kerhot voivat yhdessä tehdä ohjelmaehdotuksia myös yhdistyksille. Ruotsissa on jo päätetty, että tällaisia kerhoja yritetään perustaa. Se vaatii kuitenkin kuurosokeilta aktiivisuutta. Ajatus on, että selviydytään itse, ilman tulkkeja. Näin kuurosokeat oppivat kommunikoimaan toistensa kanssa ja oppivat tuntemaan toisiaan.

Olisi mukavaa jos saataisiin tällaista kerhotoimintaa myös meille Suomeen. Alussa varmaankin tukihenkilöt voisivat auttaa. Tarvittaisiin kuitenkin sellaisia kuurosokeita jotka haluaisivat aloittaa täl-

laisen toiminnan ja kantaa siitä vastuun. Monella paikkakunnalla Suomessa asuu monta kuurosokeaa ja näillä paikkakunnilla voitaisiin tällaista kerhotoimintaa harrastaa. Rahaakaan tähän toimintaan ei tarvita sillä jokainen maksaa itse omat kulunsa. Tarvitaan vain vähäsen työtä ja pieni ryhmä joka on valmis aloittamaan toiminnan. Saa nähdä miten tämä ajatus kiinnostaa suomalaisia kuurosokeita. Jos aloittaminen tuntuu vaikealta voi neuvoa kysyä oman alueen kuntoutussihteeriltä joka voi auttaa ensimmäisessä kokoontumisessa. Tällainen toiminta olisi varmasti hauskaa joten toivottavasti joku uskaltaa aloittamaan toiminnan ensimmäisenä,
terveisin Inger